

AKDENİZ BÖLGESİ MEKİKLİ DOKUMALARIN ATLAS ÇALIŞMASI

SHUTTLE WEAVING OF MEDITERRANEAN REGION ATLAS STUDY

Öznur AYDIN¹, Ebru ÇATALKAYA²

Öz

Bu araştırma Anadolu'muzun geleneksel mekikli dokumaları hakkında yayınlamış bir takım kitap, bildiri, makale, Yüksek Öğretim Kurulu tezleri ve proje örnekleri de göz önünde bulundurularak Akdeniz Bölgesinin mekikli dokuma atlasının çıkarılması hedeflemektedir. Araştırmamız, Akdeniz bölgesinin mekikli dokumalar konusunda yayınlanmış örnekleri üzerinden sayısal veriler ve tablolar kullanılarak bazı çözüm önerileri sunacaktır.

Yerel adları, teknik özellikleri, üretilip üretilmediği konusundaki bilgiler ışığında dökümleri oluşturulan tablolarda, dokumanın günümüzdeki durumunun tespiti yapılacaktır. Elde edilen tespitler sonucunda yok olan ve hiç araştırma yapılmamış yörelerin belirlenerek Yükseköğretim ve eğitim kurumlarına önerilerin verilerek, yeni çalışmalara ışık tutması ve rehberlik etmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Akdeniz Bölgesi, dokuma, mekik, kumaş, bibliyografya.

Abstract

This article aims to create a list about traditional weaving of Anatolian by taking into consideration some of the published books, announcement, article, council of higher education's theses and examples of projects. Our study will propose some solutions to weaving of Mediterranean region by using numerical datas and tables. through published examples

The current situation of weaving will be determined in the tables which created in the light of informations about if it's being produced or not, local names, technical specifications. As a result of these fixations obtained by determining regions which is

¹ Yrd. Doç., Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Fakültesi, Geleneksel Türk El Sanatları Bölüm Başkanı, oznuraydin69@gmail.com

² Arş. Gör. , Gazi Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Geleneksel Türk Sanatları Bölümü, catalkayaebru@gmail.com

disappearing and not researched, it is intended to give suggestions to council of higher education and training and provide guidance on recent studies

Keywords: Mediterranean Region, weaving, shuttle, fabric, bibliography.

1. GİRİŞ

Giyimi meydana getiren dokuma ve dokumacılığın ilk defa nerede, nasıl ve ne zaman başladığı konusunda tam ve kesin bir hükme varılamamıştır. Bu konuda buluntular az, deliller ise yetersizdir. Bu nedenle merkezler sık sık yer değiştirmektedir. Medeniyete kaynak arayan tarihçilere göre; başlangıcı ister Mısır ister Mezopotamya, isterse Orta Asya olsun, dokumacılık sanatının insanlık tarihi kadar eski olduğu muhakkaktır (Yağan, 1978:9).

Araştırmalar, Anadolu insanının dokumayı cilalı taş devrinden beri bildiğini göstermektedir. Olay, önce bitkilerin örülmesiyle başlamış ve gelişmiştir (Türkoğlu, 2002:9-10). Zamanla çeşitli koşulların zorlanmasıyla dokumacılık gelişmiş ve refah düzeyine, sanat ve teknik yeteneğine göre ilerlemiştir. Türk kumaşlarının gerek dokunuş, gerek malzeme ve gerekse desen zenginliği bakımından dünya kumaşçılığı içinde çok önemli bir yeri vardır (Altay, 1979:3).

Bugün Anadolu'da devam eden dokumacılık, Orta Asya'dan gelip, yüzyıllardır Anadolu'da yaşayan değişik medeniyetlerle kaynaşarak gelişmesini sürdüren bir el sanatıdır. Türkiye'de el dokumacılığı köylünün kendi ihtiyacını karşılamak ve boş zamanlarını değerlendirmek isteğiyle gelişmiştir. Tarım ve hayvanlığın yanı sıra el dokumacılığının gelişmesi özellikle göçebe halkta, tarıma elverişsiz dağ köylerinde, ulaşım zorluğu bulunan uzak köylerde geleneksel bir sanat halini almıştır (Kahya,1994:236).

Ancak bilim ve teknolojideki atılımlar, yeni ticaret ve ulaşım yollarının bulunması, üretimde kullanılan hammaddenin geliştirilmesi ve değiştirilmesi, sanatkar örgütlerin yozlaşması ve bozulması, bireylerin dünya görüşleri ve hayat tarzlarındaki değişikliğe bağlı olarak ihtiyaç ve alışkanlıklarının farklılaşması, buna paralel olarak bazı el sanatlarının ekonomik ömrünü tamamlaması, el sanatlarındaki halktan kopma ve

uzaklaşma gibi nedenler Anadolu el sanatlarının buna bağlı olarak da el dokumacılığının gerilemesinde ve bugünkü duruma gelmesinde rol oynayan en önemli etmenlerdir (Arlı,1990:10-20).

Geçmişte insanların ihtiyaçlarını karşılamak ve gelir sağlamak amacıyla önemli bir yere sahip olan geleneksel dokumalar giderek azalmakta yada biçim değiştirmektedir. Bu çalışmada mekikli dokumaların günümüzdeki durumu yapılan araştırmalardan elde edilen tespitler sonucunda yok olan ve hiç araştırma yapılmamış yöreleri belirlenerek, yeni çalışmalara ışık tutması ve rehberlik etmesi amaçlanmıştır.

Bu doğrultuda Akdeniz bölgesindeki mekikli el dokumalarının; yöresi, tespit edilebilen yöresel adı, hammaddesi, kullanım alanları, günümüzde halen üretilip üretilmediği ve günümüze kadar araştırılma raporlarının dökümleri tablolar halinde sunulmuştur. Tablo ve grafik dökümleri 1939 – 2012 yılları arasında yayınlanan kitap, süreli yayın, Yükseköğretim tezleri ve bilimsel toplantılardan ulaşılabilen kaynaklar refere edilerek hazırlanmıştır.

Akdeniz bölgesinde mekikli el dokumalarında kaynaklara dayalı olarak %52 Pamuk %32 Yün, % 15 ipek ve % 1 keten iplikleri kullanılmaktadır. Bölgede ulaşılabilen kaynaklarda en çok araştırılan mekikli dokumalar Antalya/ Alanya'da halen dokunmakta olan ipekli dokumalardır (Tablo 1 – 2).

Akdeniz bölgesinde mekikli dokumalar, Antalya Alanya'da 'El Dokuma Tezgahları Projesi'yle, (2008) 'Üreterek Güçlenen Dim Kadınları Projesi'yle ve Alanya Belediye Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü tarafından başlatılan 'İpek Eller Projesi'yle, Antalya/İbradı'da 'Ormana Dokumaları Hayat Buluyor Projesi'yle, Gaziantep'te Kutnu dokumacılığı (2010) 'Bir Usta Bin Usta Projesi'yle, Hatay'da İpek dokumacılığı (2012) 'Hatay Ekmeğini İpekten Çıkar Projesi'yle, Mersin'de (1999) 'İçel El Sanatları Ürünlerini Araştırma, Geliştirme, Üretim, Pazarlama ve Eğitim Projesi'yle, Kahramanmaraş'ta

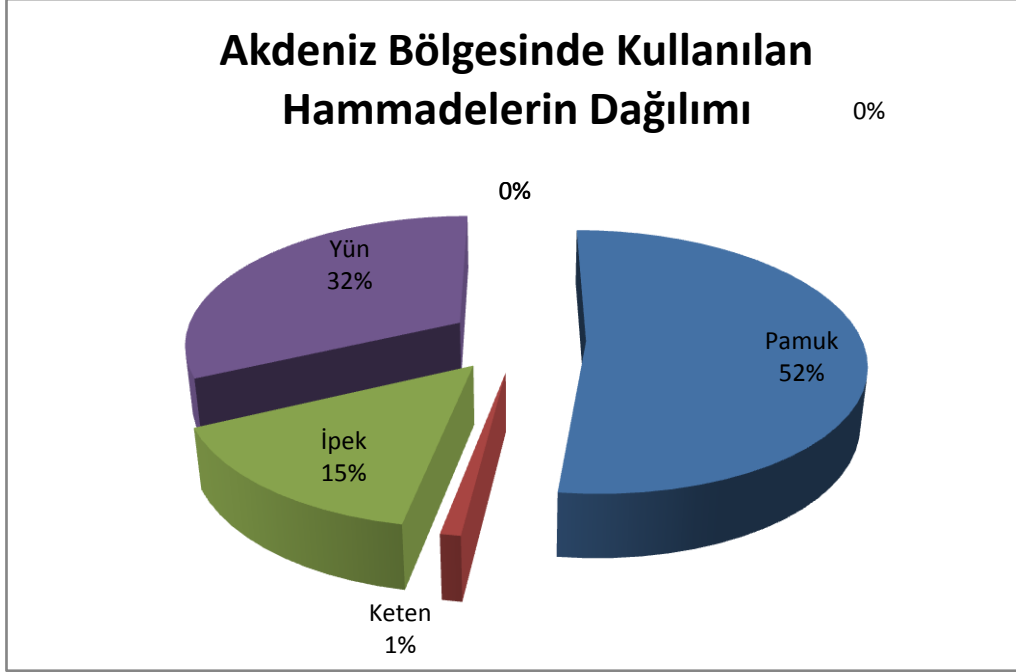
(2012) 'Kahramanmaraş El Sanatları Araştırma Geliştirme Projesi'yle, Kahramanmaraş İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü'nün hazırlamış olduğu 'Somut Olmayan Kültürel Miras (SOKÜM) Tespiti' çalışmasıyla, Burdur'da 'İbecik Bezi Projesi'yle ve Burdur'da 'Alaca dokuma Projesi'yle ve İl Özel İdare ve Burdur Halk Eğitim Merkezinin katılımlarıyla hazırlanan 'Burdur El Sanatlarını Geliştirme Projesi (BESGEP)' ile desteklenmektedir.

2. DEĞERLENDİRME VE SONUÇ

Tablo ve grafik dökümleri 1939 – 2012 yılları arasında yayınlanan 189 kitap, 2699 süreli yayın, Yükseköğretim tezleri ve bilimsel toplantılardan ulaşılabilen 306 kaynak referans edilerek hazırlanmıştır.

Önemli geleneksel sanatlarımızdan biri olan dokumacılık geçmişte ihtiyaçları karşılamak ve gelir sağlamak için çok yoğun şekilde uğraşılırken günümüzde teknolojideki gelişmelerle birlikte gerilemiştir. Ancak Antalya, Alanya, Burdur, Hatay, İçel ve Kahramanmaraş gibi yerleşim yerlerinde dokumacılığı geliştirmek amacıyla çeşitli proje çalışmaları yapılmış ve günümüzde de yapılmaya devam etmektedir.

Yapılan bu araştırmalar sonucunda Akdeniz Bölgesi'nin hemen her köşesinde görülebilen mekikli dokumaların bazı bölgelerde daha belirgin bir hal alarak maddi bir kazançta dönüştüğü ve böylelikle devam sağlayabildikleri gözlemlenmiştir. Elde edilen tespitler sonucunda Adana, Isparta, Kahramanmaraş ve Osmaniye'de bir zamanlar önemli bir gelir kaynağı olan mekikli dokumalar hakkında yeterli araştırılmadığı görülmüştür. Az araştırılmış bu bölgelerdeki mekikli dokumaları geçmişte aile gelenekleri içerisinde görmüş, dokumuş insanlar halen hayattayken onları kaybetmeden ortak çalışmalar ile bu kişilerin bilgi ve tecrübelerinden faydalanılmalı, yeni projeler ile desteklenmelidir. Aksi takdirde onlarında bu dünyadan göçüp gitmesi ile birlikte geleneksel dokumalar da kültürümüzde bir yok oluş sürecinin içerisine girecektir.

Adı	Kitap	Makale	Bilimsel Toplantı	Bahsi geçtiği eser	Tez	Proje
01.Adana		2		6		
07.Antalya	3	1	11	4		4
15.Burdur			6	1		2
31.Hatay			2	3	3	2
32.Isparta				4		
33.Mersin	4	1	1	5	1	1
46.Kahramanmaraş			3	1		2
80.Osmaniye			2	1		

Tablo 2: Akdeniz Bölgesinde Ulaşılabilen Mekikli El Dokumalarının Araştırma Raporunun Dökümü

Plaka Kodu ile Sıralanmış İllerdeki Mekikli Dokumaların Yer Aldığı Kaynaklar

Şehir	İlçe / Köy	Kumaş Adı
01.Adana	Karaisalı	Adana Bezi (Osmanlı Döneminde Pamuk) ^{1, 2} Astar(Destar) ^{3, 4} Trablus Kuşak, önlük ⁵ Alaca, Çuval Savan (Palan) (yaygı) ^{6, 7, 8}
07.Antalya	Alanya/Gümüşkavak Köyü	Alaiye Kuşağı ⁹ , İpek Fular ^{10, 11, 12, 13}

¹ Ç.Aytaç, *El Dokumacılığı*, Türk Hava Kurumu Basımevi, MEB. 2. Baskı, Ankara, 1989, s. 167.

² F.Salman, "Türk Kumaş Sanatında Görülen Geleneksel Kumaş Çeşitlerimiz", *Sanat Dergisi*, S.6, Erzurum, 2004, s.13-42.

³ M.Esiner Özen, "Türkçe'de Kumaş Adları", *İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi*, Fatih Sultan Mehmed'e Hatıra Sayısı, S.33, İstanbul, 1982, s. 302.

⁴ Ö. Aydın, "Karatepe Kız Yusufu'da Dokuma ve El Sanatları", *Türk Folkloru Aylık Halkbilim Dergisi*, S.85, Ağustos, 1986, s. 26-31.

⁵ S. Bülent, "Adana/ Pozantı İlçe ve Köylerinde Giyim Kuşam, *Motif Halk Oyunları Derneği Dergisi*, S. 3, Y. 1, Aralık, 1995, s. 16 – 17.

⁶ G.Atalayer, "Anadolu'da Yaşayan Mekikli El Dokumacılık Tekstil Tasarım ve El Sanatı İlişkisi, *Kamu Ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerle El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri 18-20 Kasım 1992 İzmir*, T.T.K. Basımevi, HAGEM Yayın No:201. S. 460, Ankara, 1994, s. 35.

⁷ G.Atalayer, "Akdeniz Dokumacılığından Örnekler", *2000'li Yıllarda Türkiye'de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, 1999, s. 20 – 31.

⁸ G.Atalayer, "Anadolu'da Geleneksel Dokumacılık", *Türkiye – Japonya İpek Yolunda Dostluk ve Barış Etkinliği Kapsamında "Gelenekten Çağdaş Tekstilde Sentez Uluslararası Sempozyum 10-11 Eylül 2007 İstanbul "* bildirisi, NPO Uluslararası Tekstil Ağı/ Japonya, İstanbul, 2007, s. 65-73.

⁹ H. Çimrin, *Antalya Folkloru Antalya Efsaneleri Fetih Destanları, Halk Edebiyatı Ürünleri*, 2. Kitap Akdeniz Kitabevi Araştırma Dizisi 2, 1. Basım, s.154.

¹⁰ Ö. Barışta, " Alanya ve Çevresinin Dokumaları", *II. Alanya Tarih Ve Kültür Sempozyumu Bildirileri 25-26 Nisan 1992*, Alanya, 1992.

¹¹ N.Karagedik, "XIX Yy. Ortalarında Alaiye Merkezde İskan Nüfus Ve Mesleki Yaşam, 1844 Tarihli Temetuat Defterlerine Göre", *Alanya Tarih Ve Kültür Seminerleri IV*, ALSAV, 1.Baskı , Alanya, Ağustos, 2006.

¹² A. Rıza Gönüllü, "Alanya'da İpek Dokumacılığı", *1. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 16 Ekim 1998*, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, Antalya, 1998, s. 18-21.

Alanya/Uzunöz Köyü Alanya/Sapadere Köyü İbradı Demre Gazipaşa Gündoğmuş Kumluca / Dereköy,Yazır,İncircik,Erentepe Manavgat Serik	İpek Şal ^{14, 15, 16} Alanya İpek Çeyiz Dokumaları ^{17, 18, 19} Gılamık Dokuması ^{20, 21, 22} Şal Dokumacılığı Ve Yazmacılık Gazipaşa Mekikli Dokumaları(Şal Kuşak,İçgömleklik) ^{23, 24} (pamuk,yatak yorgan,elbise) Bez Gömlek Dokumacılığı Kızılihram, İç Gömlek Dokumacılığı İç Gömlek Dokumacılığı ²⁵
---	---

¹³ Ö. Aydın, "Alanya İpekli Dokumaları", *Alanya XII. Tarih ve Kültür Sempozyumu 4-6 Mayıs 2012*, Alanya, 2012.

¹⁴ S. Hilmi Özkan, "XVI. Yüzyıl Alaiye Sancağında Dokuma Ve Tekstil Sanayisinde Kullanılan Ürünlerin Üretimi", *ARIŞ Halı, Düz Dokuma, Kumaş, Giyim, Kuşam Ve İşleme Sanatları Dergisi*, S.5, Mart, 2011, s. 96-101.

¹⁵ M. Seyirci, "Alanya'da Dokumacılık", *Alanya Kaygusuz Abdal ve Çevre Kültürü Araştırma Derneği Tarafından Düzenlenen 1. Alanya Tarih Ve Kültür Semineri 16 Şubat 1991*, Alanya, 1991.

¹⁶ G.Atalayer, "Anadolu'da Geleneksel Dokumacılık", *Türkiye – Japonya İpek Yolunda Dostluk ve Barış Etkinliği Kapsamında "Gelenekten Çağdaşa Tekstilde Sentez Uluslararası Sempozyum 10-11 Eylül 2007 İstanbul "* bildirisi, NPO Uluslararası Tekstil Ağı/ Japonya, İstanbul, 2007, s. 65-73.

¹⁷ Ö. Aydın, "Alanya İpek Çeyiz Dokumaları", *Uluslararası İpek Böcekçiliği ve İpekli Dokumalar Sempozyumu 25-28 Ekim 2011*, Alanya, 2011.

¹⁸ M. Seyirci, "Alanya Dokumaları", *Alanya 1. Tarih Ve Kültür Semineri*, Alanya, 1993, s. 81-86.

¹⁹ A.Alkaşı, "Antalya Yöresinde Özgü El Sanatları", *Alanya Tarih ve Kültür Semineri III, (1996-2001)*, Antalya, 2004, s. 630-631.

²⁰ Ö. Aydın, "Antalya/İbradı Ormana Beldesi Gılamık Dokumacılığı", *10.Ulusal El Sanatları Sempozyum Bildirileri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İzmir, 2009.

²¹ N. Özcan, "Ormana'dan Bir Dokuma Türü; Kılamık", *2. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri 10 Ekim 2001*, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Ve Antalya Esnaf Ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yayını, Antalya, 2001,s. 62.

²² Ö. Aydın, *Dünden Bugüne Antalya*, Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Antalya, 2010, Cilt 2, s. 415-435.

²³ Ö. Aydın, "Gazipaşa Yöresi (Antalya) Mekikli Dokumaları", *Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Etkinlikleri 1, 5 – 10 Mayıs 2008*, Antalya, 2008, s. 79 – 88.

²⁴ N.Sezen, "Antalya Gündoğmuş Kayabükü (Çündüre), Çündüreliler Derneği Yayını, Antalya, 2007, s. 57.

²⁵ H.Çimrin, "Antalya Folkloru", *Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları*, Temmuz 2008, Antalya, s.284.

	Elmalı Bayındırköy Yazıköy Serik/Karakoyun Serik/Gebiz Kaş /Sütleğen köyü	Alaca, Ekmek Bezi Alaca, Ekmek Bezi Alaca, Ekmek Bezi Alaca, Ekmek Bezi ²⁶ Antalya Abanisi ²⁷ Abani Sarık ²⁸ Dastar, Mağlıç (Beyaz ihram), İrham kuşak, Ölümlük ihram ²⁹ Bezayağı dokuma (düven tezgahı) ³⁰
15.Burdur		Alaca Dokumaları ^{31, 32, 33} Menevrek (Şalvarlık) Yağniç Pamuklu Dokuma ³⁴ İbecik Bezi ³⁵ Dastar ³⁶

²⁶ H.Sarioğlu, “Yöre Yöre El Dokusu Kumaşlar”, 1. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyum Bildirileri 1, 22-23 Aralık 1994, Kültür Bakanlığı Yayınları, , 1. Cilt, Genel Konular, Maddi Kültür, Ankara, 1996, s. 253 - 258.

²⁷ F.Salman, “Türk Kumaş Sanatında Görülen Geleneksel Kumaş Çeşitlerimiz”, Sanat Dergisi, Erzurum, 2004, S. 6, s. 13-42.

²⁸ Elif Güzel, “Serik/Karakoyun Yörükleri ve Dokumaları”, Dokuma Terimolojisi dersi Alan araştırması, Bahar- 2012.

²⁹ Zeynep Akkaya, “Serik Gediz köyü Sözcük Araştırması”, Dokuma Terimolojisi dersi Alan araştırması, Bahar- 2012.

³⁰ Berrin Tekin, “Kaş Sütleğen Dokuma Çeşitleri”, Dokuma Terimolojisi dersi Alan araştırması, Bahar- 2012.

³¹ N. Rengin Oyman, M. Gürpınar, “Yöresel Bezlerin Pazarlanması, Bir Yeşil Tekstil Örneği Burdur Alacaları”, 1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri 27-29 Eylül 2012, İstanbul, 2012, s.330-340.

³² N. Rengin Oyman, “Burdur İli Alaca Dokumalarının Tarihçesi Desen, Kompozisyon Özellikleri ve Günümüzdeki Durumu”, Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu 16-18 Kasım 2006, Tübitak Yayınları, C.2, İzmir, 2006, s. 496.

³³ N. Rengin Oyman, “Burdur İli Geleneksel Dokumaları ve Günümüzdeki Durumu”, 1.Burdur Sempozyumu, 16-19 Kasım 2005, Burdur.

³⁴ Ç. Aytaç, El Dokumacılığı, Türk Hava Kurumu Basımevi, MEB. 2. Baskı, Ankara, 1989, s. 169.

³⁵ A. Soysaldı – Z. Balkanal, “Burdur’da Yapılan Bir El Dokuması İbecik Bezi”, III. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Ve Gelenekli Sanatlar Kongresi / Sanat Etkinlikleri 30-31 Mayıs 2011, Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Konya, 2011, s. 149.

³⁶ G.Ataley, “Akdeniz Dokumacılığında Örnekler”, 2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri, Ankara, 1999, s. 20 – 31.

31.Hatay	Harbiye Samandağı	İpek Dokumacılığı ^{37, 38, 39} İpek Dokumacılığı ^{40, 41, 42, 43, 44}
32.Isparta	Dağ Köyleri Senirkent Büyükkabaca İleyüb Köyü Yassıviran Köyü Garip Köyü Sav Geyran Kışla Yavuz Çünür Gönen Keçiborlu Kılıç İlyas Yaşmakçı Umraniye Kavakalem	Tek Katlı Sık Dokuma Pamuklu El Dokuması Pamuklu El Dokuması Pamuklu El Dokuması Pamuklu El Dokuması Pamuklu El Dokuması Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma

³⁷ H. Halaçeli, "Antakya-Harbiye Yöresi İpekli Dokumaları", *Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu 16-18 Kasım 2006*, Tübitak Yayınları, İzmir, C.2, s. 671.

³⁸ H. Yalçın, "Bartın Yazmacılık Sanatının Hatay Yöresi İpekli Dokumalarına Uyarlanarak Giysi Tasarımında Kullanılması", Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Ankara, 1998, s. 314.

³⁹ G.Ataley, "Akdeniz Dokumacılığında Örnekler", *2000'li Yıllarda Türkiye'de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, 1999, s. 20 – 31.

⁴⁰ N. Önlü, "Hatay İli Harbiye ve Samandağı'nda İpekli Dokumacılığının Günümüzdeki Durumu, Sorunları, Geliştirip Tanıtılmasına Yönelik Çözüm Önerileri", *Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Etkinlikleri 1, 5 – 10 Mayıs 2008*, Antalya, s. 319 – 330.

⁴¹ H. Sarıoğlu, "Yöre Yöre El Dokusu Kumaşlar", *1. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyum Bildirileri 1, 22-23 Aralık 1994*, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1. Cilt, Genel Konular, Maddi Kültür, Ankara, 1996, s. 253 - 258.

⁴² A. Tan, "Antakya Yöresi İpekli Dokumacılık ve El İşlemeleri", Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1994, s. 171.

⁴³ Ö. Erzurumlu, "Hatay Yöresi İpekli El Dokumacılığı", Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 2011, s. 147.

⁴⁴ G.Atalayer, "Anadolu'da Geleneksel Dokumacılık", *Türkiye – Japonya İpek Yolunda Dostluk ve Barış Etkinliği Kapsamında "Gelenekten Çağdaş Tekstilde Sentez Uluslararası Sempozyum 10-11 Eylül 2007 İstanbul "* bildirisi, NPO Uluslararası Tekstil Ağı/ Japonya, İstanbul, 2007, s. 65-73.

	Kozluca Aydoğmuş Yalvaç Sütçüler	Menevrek Ve Pamuklu Dokuma Menevrek Ve Pamuklu Dokuma ⁴⁵ Pamuklu El Dokuması ⁴⁶ Münevrek Kumaşı ⁴⁷
33.Mersin / İçel	Anamur Mut Çortak Bozyazı Tarsus Tarsus/Kenzin (ardıçlı köyü) Aydıncık ilçesi Çamlıyayla(Namrun) ilçesi Gülнар ilçesi Mersin Merkez	Pamuk Dokumacılığı ⁴⁸ Pamuk Dokumacılığı Alaca Bez Ve Akbez İpekli Dokuma Alaca Bez Ve Akbez İpekli Dokuma ⁴⁹ ⁵⁰ , Sekko Savan(Çıpıt,Güdüк,Peşkir,Göyneк) ⁵¹ , ⁵² , ⁵³ Tırlık dokuma ⁵⁴ Mekikli Dokuma Mekikli Dokuma Mekikli Dokuma Mekikli Dokuma ⁵⁵ , ⁵⁶

⁴⁵ Ç. Aytaç, El Dokumacılığı, Türk Hava Kurumu Basımevi, MEB. 2. Baskı, Ankara, 1989, s. 170.

⁴⁶ Kaynak Kişi Cevriye ALP, 1931 Yalvaç Doğumlu, Dokumacı, Derleme 21.06.2012.

⁴⁷ H. Sarıoğlu, "Yöre Yöre El Dokusu Kumaşlar", 1. *Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyum Bildirileri 1, 22-23 Aralık 1994*, Kültür Bakanlığı Yayınları, 1. Cilt, Genel Konular, Maddi Kültür, Ankara, 1996, s. 253 - 258.

⁴⁸ A. Çakmakoğlu, "İçel Dokumaları", *Türk Dünyası Araştırmaları*, S. 44, Ekim, 1986, s. 175-179.

⁴⁹ Ç. Aytaç, *El Dokumacılığı*, Türk Hava Kurumu Basımevi, MEB. 2. Baskı, Ankara, 1989, s. 171.

⁵⁰ T. Onuk – F. Akpınarlı – S. Ortaç – Ö. Alp, *Tarsus El Sanatları (Dokumacılık, örmecilik, işlemecilik)*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1998.

⁵¹ F. Akpınarlı – S. Ortaç, "Yöresel El Dokuması Kumaşlardan Yapılan Tasarımlar Ve Uygulamaları (Mersin Örneği)" *Kızılcaölük Geleneksel Dokumalar Sempozyumu 28-30 Mayıs 2008*, Denizli, Kızılcaölük, 2008, s. 235-244.

⁵² http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/modul_pdf/215esb397.pdf

⁵³ <http://www.mersinkulturturizm.gov.tr/belge/1-72783/sanat-kultur-ve-eglenme.html>

⁵⁴ T. Onuk, "Toros Dağlarının Eteklerinde Kenzin (Ardıçlı) Adlı Bir Köy Var", *Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi*, S.23, Y.6, Eylül/1994, s. 27-29.

⁵⁵ T. Onuk – F. Akpınarlı – S. Ortaç – Ö. Alp, *İçel El Sanatları*, Kültür Bakanlığı Yayınları:2091, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme:269, Genel Müdürlüğü Yayınları Maddi Kültür Dizisi:19, Ankara, 1998.

⁵⁶ F.Y. Kundak, "İçel Dokumacılığı", Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, İstanbul, 1998, s. 171.

	Silifke İlçesi	Savan Dokuma ⁵⁷ , Çekmeli ⁵⁸
46.Kahramanmaraş		Pamuklu Dokuma Aba Dokumacılığı ⁵⁹ , ⁶⁰ , ⁶¹ , ⁶² , ⁶³
80.Osmaniye		Osmaniye İli El Dokumaları ⁶⁴ , ⁶⁵ , ⁶⁶ , ⁶⁷

KAYNAKÇA

⁵⁷ T. Onuk – F. Akpınarlı – S. Ortaç – Ö. Alp, *Silifke Folkloru, İşlemecilik, Dokumacılık, Örucülük, Halk Oyunları Ve Giysileri*, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2004, Ankara, s. 276.

⁵⁸ G.Ataley, “Akdeniz Dokumacılığında Örnekler”, *2000’li Yıllarda Türkiye’de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri*, Ankara, 1999, s. 20 – 31.

⁵⁹ <http://www.kahramanmaras.bel.tr/fotograf-muzesi/kahramanmaras-genel/el-sanatlari/aba.html>,

⁶⁰ F.Doba, Kadem, B. Zervent Ünal, “Yöresel Bir Kimlik: Aba Sanatı”, *1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri 27-29 Eylül 2012*, İstanbul, 2012, s. 167-176.

⁶¹ S.Küpelikiliç, “Kahramanmaraş’ta Yok Olan Mesleklerden Abacılık”, *Uzunluk (12 Şubat Kurtuluş Yıldönemi Dergisi)*, Yıl:17, Sayı:17, s. 20-12.

⁶² M. Savaş, “Kahramanmaraş’ta Erkek Giysileri”, *Madalyalı Tek Şehir Kahramanmaraş (Özel Kurtuluş Dergisi)*, Sayı: 16, s. 106-109.

⁶³ www.meb.gov.tr, İllere Göre Geleneksel El Sanatlarımız, TC.Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Sosyall ve Kültürel Eğitimler ve Faaliyetler Grup Başkanlığı, 2012, s. 156.

⁶⁴ G. Özdemir – H. Özdemir, “Osmaniye İli El Dokumaları”, *1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri 27-29 Eylül 2012*, İstanbul, 2012, s. 156-166.

⁶⁵ A.Gizlice, M.Erkoçak, *Osmaniye Folkloru ve Halk Kültürü Sempozyumu*, Osmaniye Valiliği, Osmaniye, 2003, s.207.

⁶⁶ F.Doba, Kadem, B. Zervent Ünal, “Yöresel Bir Kimlik: Aba Sanatı”, *1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri 27-29 Eylül 2012*, İstanbul, 2012, s. 167-176.

⁶⁷ www.meb.gov.tr, İllere Göre Geleneksel El Sanatlarımız, TC.Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Sosyall ve Kültürel Eğitimler ve Faaliyetler Grup Başkanlığı, 2012, s. 156.

AKPINARLI, F. ve Ortaç, S., (2008). "Yöresel El Dokuması Kumaşlardan Yapılan Tasarımlar Ve Uygulamaları (Mersin Örneği)" **Kızılcabölük Geleneksel Dokumalar Sempozyumu**, 28-30 Mayıs 2008, Denizli, Kızılcabölük, s. 235-244.

ALTAY, F., (1979). **Kaftanlar**, Yapı ve Kredi Bankası Kültür ve Sanat Hizmetleri, Topkapı Sarayı Müzesi:3, İstanbul.

ARLI,M., (1990). **Köy El Sanatları**, Ankara Üniversitesi Yayınları:1185. Ders Kitabı: 339. A.Ü.Z.F. Baskı Ofset Ünitesi, Ankara.

ATALAYER, G., (1994). "Anadolu'da Yaşayan Mekikli El Dokumacılık Tekstil Tasarım ve El Sanatı İlişkisi", **Kamu Ve Özel Kuruluşlarla Orta Öğretimde, Üniversitelerle El Sanatlarına Yaklaşım ve Sorunları Sempozyumu Bildirileri**, 18-20 Kasım 1992 İzmir, T.T.K. Basımevi, HAGEM Yayın No:201. S. 460, Ankara.

ATALAYER, G., (1999). "Akdeniz Dokumacılığında Örnekler", **2000'li Yıllarda Türkiye'de Geleneksel Türk El Sanatlarının Sanatsal, Tasarımsal ve Ekonomik Boyutu Sempozyumu Bildirileri**, Ankara, s. 20 – 31.

ATALAYER, G., (2007). "Anadolu'da Geleneksel Dokumacılık", **Türkiye – Japonya İpek Yolunda Dostluk ve Barış Etkinliği Kapsamında "Gelenekten Çağdaş Tekstilde Sentez Uluslararası Sempozyum**, 10-11 Eylül 2007, İstanbul, NPO Uluslararası Tekstil Ağı/ Japonya, İstanbul, s. 65-73.

AYDIN, Ö., (1986). "Karatepe Kız Yusufu'da Dokuma ve El Sanatları", **Türk Folkloru Aylık Halkbilim Dergisi**, S.85, Ağustos, s. 26-31.

AYDIN, Ö., (2008). "Gazipaşa Yöresi (Antalya) Mekikli Dokumaları", **Akdeniz Üniversitesi, Güzel Sanatlar Etkinlikleri**, 1, 5 – 10 Mayıs 2008, Antalya, s. 79 – 88.

AYDIN, Ö., (2009). “Antalya/İbradı Ormana Beldesi Gılamık Dokumacılığı”, **10.Ulusal El Sanatları Sempozyum Bildirileri**, Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi, İzmir.

AYDIN, Ö., (2010). **Dünden Bugüne Antalya**, Antalya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları, Cilt 2, s. 415-435, Antalya.

AYDIN, Ö., (2011). “Alanya İpek Çeyiz Dokumaları”, **Uluslararası İpek Böcekçiliği ve İpekli Dokumalar Sempozyumu**, 25-28 Ekim, Alanya.

AYDIN, Ö., (2012). “Alanya İpekli Dokumaları”, **Alanya XII. Tarih ve Kültür Sempozyumu**, 4-6 Mayıs, Alanya.

AYTAÇ, Ç., (1989). **El Dokumacılığı**, Türk Hava Kurumu Basımevi, MEB. 2. Baskı, Ankara.

BARIŞTA, Ö., (1992). “ Alanya ve Çevresinin Dokumaları”, **II. Alanya Tarih Ve Kültür Sempozyumu Bildirileri**,25-26 Nisan, Alanya.

BÜLENT, S., (1995). “Adana/ Pozantı İlçe ve Köylerinde Giyim Kuşam”, **Motif Halk Oyunları Derneği Dergisi**, S. 3, Y. 1, Aralık, s. 16 – 17.

ÇAKMAKOĞLU, A., (1986). “İçel Dokumaları”, **Türk Dünyası Araştırmaları**, S. 44, Ekim, s. 175-179.

ÇİMRİN, H.,(2008). **Antalya Folkloru**, Antalya Ticaret ve Sanayi Odası Yayınları, Temmuz,Antalya.

ÇİMRİN, H., (t.y.) **Antalya Folkloru Antalya Efsaneleri Fetih Destanları, Halk Edebiyatı Ürünleri**, 2. Kitap Akdeniz Kitabevi Araştırma Dizisi 2, 1. Basım.

ERZURUMLU, Ö., (2011). **Hatay Yöresi İpekli El Dokumacılığı**, Mimar Sinan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

GİZLİCE, A. ve Erkoçak, M., (2003). Osmaniye Folkloru ve Halk Kültürü Sempozyumu, Osmaniye Valiliği, Osmaniye.

GÖNÜLLÜ, A. R., (1998). “Alanya’da İpek Dokumacılığı”, **1. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri**, 16 Ekim, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Yayınları, s. 18-21, Antalya.

HALAÇELİ, H., (2006). “Antakya-Harbiye Yöresi İpekli Dokumaları”, **Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu**, 16-18 Kasım, Tübitak Yayınları, C.2, Antalya,

KADEM, F. D. ve Ünal, B. Z., (2012). “Yöresel Bir Kimlik: Aba Sanatı”, **1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri**, 27-29 Eylül, s. 167-176, İstanbul.

KAHYA, E. (1994). “Çorum İlinde Dokunan Kargı Bezi”, **1. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyumu**, 22-23 Aralık, Kültür Bakanlığı HAGEM, Ankara.

KARAGEDİK, N., (2006). “XIX Yy. Ortalarında Alaiye Merkezde İskan Nüfus Ve Mesleki Yaşam, 1844 Tarihli Temetuat Defterlerine Göre”, **Alanya Tarih Ve Kültür Seminerleri IV**, ALSAV, 1.Baskı , Ağustos, Alanya.

KUNDAK, F.Y., (1998). **İçel Dokumacılığı**, Marmara Üniversitesi, Güzel Sanatlar Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

KÜPELİKILIÇ, S., “Kahramanmaraş’ta Yok Olan Mesleklerden Abacılık”, **Uzunoluk (12 Şubat Kurtuluş Yıldönemi Dergisi)**, Yıl:17, Sayı:17, s. 20-12.

ONUĞ, T., Akpınarlı, F. Ortaç, S. ve Alp, Ö., (1998). **Tarsus El Sanatları (Dokumacılık, örmecilik, işlemecilik)**, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara.

ONUĞ, T., (1994). “Toros Dağlarının Eteklerinde Kenzin (Ardıçlı) Adlı Bir Köy Var”, **Türkiye İş Bankası Kültür ve Sanat Dergisi**, S.23, Y.6, Eylül, s. 27-29.

ONUK, T., Akpınarlı, F. Ortaç, S. ve Alp, Ö., (1998). **İçel El Sanatları**, Kültür Bakanlığı Yayınları:2091, Halk Kültürlerini Araştırma ve Geliştirme:269, Genel Müdürlüğü Yayınları Maddi Kültür Dizisi:19, Ankara.

ONUK, T., Akpınarlı, F. Ortaç, S. ve Alp, Ö., (1998). **Silifke Folkloru, İşlemecilik, Dokumacılık, Örucülük, Halk Oyunları Ve Giysileri**, Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2004, Ankara.

OYMAN, N. R., (2005). "Burdur İli Geleneksel Dokumaları ve Günümüzdeki Durumu", **1.Burdur Sempozyumu**, 16-19 Kasım, Burdur.

OYMAN, N. R., (2006). "Burdur İli Alaca Dokumalarının Tarihçesi Desen, Kompozisyon Özellikleri ve Günümüzdeki Durumu", **Uluslararası Geleneksel Sanatlar Sempozyumu**, 16-18 Kasım, Tübitak Yayınları, C.2, İzmir.

OYMAN, N. R. ve Gürpınar, M., (2012). "Yöresel Bezlerin Pazarlanması, Bir Yeşil Tekstil Örneği Burdur Alacaları", **1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri**, 27-29 Eylül, s.330-340,İstanbul.

ÖNLÜ, N., (2008). "Hatay İli Harbiye ve Samandağı'nda İpekli Dokumacılığının Günümüzdeki Durumu, Sorunları, Geliştirip Tanıtılmasına Yönelik Çözüm Önerileri", **Akdeniz Üniversitesi Güzel Sanatlar Etkinlikleri**, 1, 5 – 10 Mayıs, s. 319 – 330,Antalya.

ÖZKAN, S. H., (2011). "XVI. Yüzyıl Alaiye Sancağında Dokuma Ve Tekstil Sanayisinde Kullanılan Ürünlerin Üretimi", **ARIŞ Halı, Düz Dokuma, Kumaş, Giyim, Kuşam Ve İşleme Sanatları Dergisi**, S.5, Mart, s. 96-101.

ÖZCAN, N., (2001). "Ormana'dan Bir Dokuma Türü; Kılamık", **2. Antalya Yöresi El Sanatları Sempozyumu Bildirileri**, 10 Ekim, Antalya Valiliği İl Kültür Müdürlüğü Ve Antalya Esnaf Ve Sanatkarlar Odaları Birliği Yayını, Antalya.

ÖZDEMİR, G. ve Özdemir, H., (2012). “Osmaniye İli El Dokumaları”,
1.Uluslararası Yöresel Bez Günleri, 27-29 Eylül 2012, s. 156-166,İstanbul.

ÖZEN, M. E., (1982). “Türkçe’de Kumaş Adları”, **İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Dergisi**, Fatih Sultan Mehmed’e Hatıra Sayısı, S.33, İstanbul.

SALMAN, F., (2004). “Türk Kumaş Sanatında Görülen Geleneksel Kumaş Çeşitlerimiz”, **Sanat Dergisi**, Erzurum, S. 6, s. 13-42.

SARIOĞLU, H., (1996). “Yöre Yöre El Dokusu Kumaşlar”, **1. Türk Halk Kültürü Araştırma Sonuçları Sempozyum Bildirileri1**, 22-23 Aralık, Kültür Bakanlığı Yayınları, , 1. Cilt, Genel Konular, Maddi Kültür, s. 253 – 258,Ankara.

SAVAŞ, M., “Kahramanmaraş’ta Erkek Giysileri”, **Madalyalı Tek Şehir Kahramanmaraş (Özel Kurtuluş Dergisi)**, Sayı: 16, s. 106-109.

SEYİRCİ, M., (1991). “Alanya’da Dokumacılık”, **Alanya Kaygusuz Abdal ve Çevre Kültürü Araştırma Derneği Tarafından Düzenlenen 1. Alanya Tarih Ve Kültür Semineri**, 16 Şubat, Alanya.

SEYİRCİ, M., (1993). “Alanya Dokumaları”, **Alanya 1. Tarih Ve Kültür Semineri**, s. 81-86,Alanya.

SEZEN, N., (2007). “Antalya Gündoğmuş Kayabükü (Çündüre)”, **Çündüreliler Derneği Yayını**, Antalya.

SOYSALDI A. ve Balkanal, Z., (2011). “Burdur’da Yapılan Bir El Dokuması İbecik Bezi”, **III. Uluslararası Türk El Dokumaları (Tekstil) Ve Gelenekli Sanatlar Kongresi/Sanat Etkinlikleri**, 30-31 Mayıs, Selçuklu Araştırmaları Merkezi, Konya.

TAN, A., (1994). **Antakya Yöresi İpekli Dokumacılık ve El İşlemeleri**, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.

TÜRKOĞLU, S., (2002). **Tarih Boyunca Anadolu'da Giyim – Kuşam**, İstanbul.

YAĞAN, Ş.Y., (1978). **Türk El Dokumacılığı**, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

YALÇIN, H., (1998). **Bartın Yazmacılık Sanatının Hatay Yöresi İpekli Dokumalarına Uyarlanarak Giysi Tasarımında Kullanılması**, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Ankara.

İNTERNET KAYNAKLARI

http://megep.meb.gov.tr/mte_program_modul/modul_pdf/215esb397.pdf

<http://www.mersinkulturturizm.gov.tr/belge/1-72783/sanat-kultur-ve-eglenme.html>

<http://www.kahramanmaras.bel.tr/fotograf-muzesi/kahramanmaras-genel/el-sanatlari/aba.html>,

www.meb.gov.tr, İllere Göre Geleneksel El Sanatlarımız, TC.Milli Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Sosyal ve Kültürel Eğitimler ve Faaliyetler Grup Başkanlığı, 2012, s. 156.

KAYNAK KİŞİLER

Berrin Tekin, “Kaş Sütleğen Dokuma Çeşitleri”, Dokuma Terminolojisi dersi Alan araştırması, Bahar- 2012.

Cevriye ALP, 1931 Yalvaç Doğumlu, Dokumacı Isparta Yalvaç Kültür evi Traşzade konağı'nda görüşme 21.06.2012

Eken Turgut, 1950 Kumluca Karacaören köyü doğumlu, Annesi Kızılihram dokuyucusu ile Kumluca Kent Müzesinde görüşme 26.12.2012

Elif Güzel, "Serik/Karakoyun Yörükleri ve Dokumaları", Dokuma Termilojisi dersi Alan araştırması, Bahar- 2012.

Karamıklı Münevver, 1965 Kumluca Karacaören köyü doğumlu, Annesi Kızılihram dokuyucusu ile evinde görüşme 26.12.2012

Savran Havvana, 1933 Kumluca Karacaören köyü doğumlu, Kızılihram dokuyucusu ile evinde görüşme 26.12.2012

Zeynep Akkaya, "Serik Gediz köyü Sözcük Araştırması", Dokuma Termilojisi dersi Alan araştırması, Bahar- 2012.